

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. balandžio 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisės aktų derinimas – Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 – Autorizacija teikti rinkai augalų apsaugos produktus – Vertinimas siekiant autorizacijos – 36 straipsnis – Susijusios valstybės narės diskrecija pagal 36 straipsnio 2 dalį, susijusi su paraišką dėl autorizacijos nagrinėjančios valstybės narės pagal 36 straipsnio 1 dalį atliktu moksliniu rizikos vertinimu – 44 straipsnis – Autorizacijos panaikinimas ar pakeitimas – Atsargumo principas – Veiksminga teisminė gynyba – Dabartinės mokslo ir technikos žinios“

Byloje C-308/22

dėl *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Apeliacinis administracinis ekonominių bylų teismas, Nyderlandai) 2022 m. gegužės 3 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. gegužės 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)

prieš

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,

dalyvaujant

Corteva Agriscience Netherlands BV (buvusi *Dow AgroScience BV (Dow)*),

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, teisėjai N. Piçarra ir M. Gavalec (pranešėjas),

generalinė advokatė L. Medina,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)*, atstovaujamos ekspertų H. Muilerman ir G. Simon, taip pat *advocaat* M. R. J. Baneke,

* Proceso kalba: nyderlandų.

- *Corteva Agriscience Netherlands BV*, atstovaujamos *advocaten* E. J. H. Gielen ir N. E. Kuijer,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos K. Bulterman ir C. S. Schillemans,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,
- Airijos, atstovaujamos *Chief State Solicitor* M. Browne, taip pat A. Joyce ir M. Lane, padedamų BL D. Fennelly,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos K. Konsta, E.-E. Krompa, E. Leftheriotou ir M. Tassopoulou,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. C. Becker ir M. ter Haar,

susipažinęs su 2023 m. rugsėjo 28 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinancio Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009, p. 1) 36 straipsnio 1 ir 2 dalių, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)* (toliau – *PAN Europe*) ir *College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden* (Augalų apsaugos produktų ir biocidų patvirtinimo komitetas, Nyderlandai, toliau – CTGB) ginčą dėl to, kad šis atmetė *PAN Europe* skundą dėl jo sprendimo išplėsti autorizacijos teikti Nyderlandų rinkai augalų apsaugos produktą *Closer*, kurio sudėtyje yra veikliosios medžiagos sulfoksaflo, taikymo sritį.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1107/2009

- 3 Reglamento Nr. 1107/2009 5, 8, 9, 24, 25, 28 ir 29 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(5) Siekiant supaprastinti naujojo teisės akto taikymą ir užtikrinti nuoseklumą visose valstybėse narėse, jis turėtų būti priimtas reglamento forma.

<...>

- (8) Šiuo reglamentu siekiama užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį, ir tuo pačiu metu apsaugoti Bendrijos žemės ūkio konkurencingumą. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti pažeidžiamų gyventojų grupių, įskaitant nėščias moteris, kūdikius ir vaikus, apsaugai. Reikėtų taikyti atsargumo principą, ir šis reglamentas turėtų užtikrinti, kad pramonė įrodytų, jog pagamintos ar rinkai pateiktos medžiagos arba produktai neturi jokio kenksmingo poveikio žmonių ar gyvūnų sveikatai arba jokio nepriimtino poveikio aplinkai.
- (9) Siekiant pašalinti kuo daugiau kliūčių prekybai augalų apsaugos produktais, kurios egzistuoja dėl skirtingų apsaugos lygių valstybėse narėse, šiame reglamente taip pat reikėtų nustatyti suderintas veikliųjų medžiagų patvirtinimo ir augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką taisykles, įskaitant abipusio autorizacijos pripažinimo ir lygiagrečios prekybos taisykles. Todėl šio reglamento tikslas – suintensyvinti laisvą tokių produktų judėjimą ir užtikrinti šių produktų prieinamumą valstybėse narėse.

<...>

- (24) Autorizaciją reglamentuojančiomis nuostatomis turi būti užtikrintas aukštas apsaugos lygis. Visų pirma, autorizuojant augalų apsaugos produktus, tikslas apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei aplinką turėtų būti svarbesnis už tikslą gerinti augalų auginimą. Todėl prieš teikiant augalų apsaugos produktus į rinką reikėtų įrodyti, kad jie yra aiškiai naudingi augalų auginimui ir neturi jokio kenksmingo poveikio žmonių ar gyvūnų, įskaitant pažeidžiamas grupes, sveikatai ar jokio nepriimtino poveikio aplinkai.
- (25) Nuspėjamumo, veiksmingumo ir suderinamumo sumetimais reikėtų suderinti augalų apsaugos produktų autorizacijos kriterijus, procedūras ir sąlygas, atsižvelgiant į bendruosius žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos principus.

<...>

- (28) Visais autorizacijos procedūros etapais turėtų būti stiprinamas valstybių narių bendradarbiavimas gero administravimo srityje.
- (29) Abipusio pripažinimo principas yra viena iš priemonių, kuriomis užtikrinamas laisvas prekių judėjimas Bendrijoje. Siekiant išvengti dvigubo darbo, mažinti pramonei ir valstybėms narėms tenkančią administracinę naštą ir numatyti labiau suderintą augalų apsaugos produktų prieinamumą, vienos valstybės narės atliktą autorizaciją turėtų pripažinti kitos valstybės narės, jei žemės ūkio, augalų apsaugos ir aplinkos (taip pat klimato) sąlygos yra panašios. Todėl, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tokiam abipusiam pripažinimui, Europos Sąjunga turėtų būti suskirstyta į panašias tokias sąlygas turinčias zonas. Tačiau atsižvelgus į vienos ar daugiau valstybių narių teritorijai būdingas aplinkos ar žemės ūkio sąlygas gali prireikti, kad gavusios paraišką valstybės narės pripažintų kitos valstybės narės atliktą autorizaciją, ją iš dalies pakeistų arba susilaikytų nuo augalų apsaugos produkto autorizacijos savo teritorijoje, jeigu tai yra pateisinama dėl specifinių aplinkos arba žemės ūkio sąlygų arba jeigu neįmanoma užtikrinti šiame reglamente nustatyto aukšto žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygio. Taip pat turėtų būti įmanoma nustatyti atitinkamas sąlygas nacionaliniame veiksmų plane, priimtame pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo [(OL L 309, 2009, p. 71; klaidų ištaisymai OL L 161, 2010, p. 11 ir OL L 167, 2013, p. 60)], išdėstytų uždavinių atžvilgiu.“

4 Šio reglamento 1 straipsnio „Dalykas ir tikslas“ 3 ir 4 dalyse nustatyta:

„3. Šio reglamento tikslas – užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį ir pagerinti vidaus rinkos veikimą suderinant augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką taisykles bei kartu padidinti žemės ūkio produktyvumą.

4. Šio reglamento nuostatos grindžiamos atsargumo principu siekiant užtikrinti, kad į rinką pateiktos veikliosios medžiagos arba produktai nepakenktų žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai. Visų pirma valstybėms narėms nedraudžiama taikyti atsargumo principo, jei moksliniu požiūriu abejojama, ar augalų apsaugos produktai, kuriuos leidžiama naudoti jų teritorijoje, nekelia pavojaus žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.“

5 Minėto reglamento 4 straipsnio „Veikliųjų medžiagų patvirtinimo kriterijai“ 1–4 dalyse numatyta:

„1. Veiklioji medžiaga tvirtinama pagal II priedą, jei vertinant pagal dabartines mokslo ir technikos žinias galima tikėtis, kad, atsižvelgiant į to priedo 2 ir 3 punktuose nustatytus patvirtinimo kriterijus, tą veikliąją medžiagą turintys augalų apsaugos produktai atitiks 2 ir 3 dalyse numatytas sąlygas.

Atliekant veikliosios medžiagos įvertinimą pirmiausia nustatoma, ar tenkinami II priedo 3.6.2–3.6.4 ir 3.7 punktuose nustatyti patvirtinimo kriterijai. Jei šie kriterijai patenkinami, atliekant tolesnį įvertinimą nustatoma, ar tenkinami kiti II priedo 2 ir 3 punktuose nustatyti patvirtinimo kriterijai.

2. Augalų apsaugos produktų likučiai, panaudojus laikantis geros augalų apsaugos praktikos ir atsižvelgiant į realias naudojimo sąlygas, turi atitikti šiuos reikalavimus:

a) neturi turėti jokio kenksmingo poveikio žmonių, įskaitant pažeidžiamas grupes, sveikatai ar gyvūnų sveikatai, atsižvelgiant į žinomą bendrą ir sąveikaujantį poveikį, kai turima [Europos maisto saugos tarnybos (EFSA)] pripažintų mokslinių tokio poveikio įvertinimo metodų, arba požeminiam vandeniui;

b) neturi turėti jokio nepriimtino poveikio aplinkai.

Likučius, kurie yra svarbūs toksikologiniu, ekotoksikologiniu, aplinkos arba geriamojo vandens aspektu, turi būti galima nustatyti bendrai taikomais metodais. Analizės standartai turi būti visuotinai prieinami.

3. Augalų apsaugos produktas, panaudojus laikantis geros augalų apsaugos praktikos ir atsižvelgiant į realias naudojimo sąlygas, turi atitikti šiuos reikalavimus:

a) jis turi būti pakankamai veiksmingas;

b) neturi turėti tiesioginio ar uždelsto kenksmingo poveikio žmonių, įskaitant pažeidžiamas grupes, ar gyvūnų sveikatai tiesiogiai arba per geriamąjį vandenį (atsižvelgiant į apdorojant geriamąjį vandenį gautus produktus), maistą, pašarą ar orą, ar padarinių darbo vietoje arba kitais netiesioginiais būdais, atsižvelgiant į žinomą bendrą ir sąveikaujantį poveikį, kai turima [EMST] pripažintų mokslinių tokio poveikio įvertinimo metodų; arba poveikio požeminiams vandenims;

- c) neturi turėti nepriimtino poveikio augalams ar augaliniams produktams;
- d) jis neturi sukelti nereikalingų kančių ir skausmo stuburiniams gyvūnams, kurių skaičius turi būti kontroliuojamas;
- e) neturi turėti nepriimtino poveikio aplinkai, ypač atsižvelgiant į šiuos aspektus, kai turima [EMST] pripažintų mokslinių metodų tokiam poveikiui įvertinti:

<...>

4. 2 ir 3 dalyse išdėstyti reikalavimai vertinami atsižvelgiant į 29 straipsnio 6 dalyje nurodytus vienodus principus.“

6 Reglamento Nr. 1107/2009 6 straipsnyje nustatytos patvirtinimo sąlygos ir apribojimai.

7 Šio reglamento 21 straipsnio „Patvirtinimo peržiūra“ 3 dalyje numatyta:

„[Europos] Komisijai nusprendus, kad 4 straipsnyje nurodyti kriterijai nebetenkinami ar nebuvo pateikta 6 straipsnio f punkte nustatyta papildoma informacija, pagal 79 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą priimamas patvirtinimo panaikinimo arba pakeitimo reglamentas.

<...>“

8 Reglamento Nr. 1107/2009 III skyriaus „Augalų apsaugos produktai“ 1 skirsnio „Autorizacija“ 1 poskirsnyje „Reikalavimai ir turinys“ yra 28–32 straipsniai.

9 Reglamento 28 straipsnio „Autorizacija pateikimui į rinką ir naudojimui“ 1 dalyje numatyta, kad augalų apsaugos produktas gali būti teikiamas rinkai ar naudojamas, tik jeigu jis pagal šį reglamentą autorizuotas susijusioje valstybėje narėje, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

10 Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnyje „Pateikimo į rinką autorizacijai taikomi reikalavimai“ nustatyta:

„1. Nedarant poveikio 50 straipsnio taikymui, augalų apsaugos produktas autorizuojamas tik jei pagal 6 dalyje nurodytus vienodus principus jis atitinka šiuos reikalavimus:

a) jo veikliosios medžiagos, apsauginės medžiagos ir sinergikliai yra patvirtinti;

<...>

e) atsižvelgiant į dabartines mokslo ir technikos žinias, jis atitinka 4 straipsnio 3 dalyje numatytus reikalavimus;

<...>

6. Vienodi augalų apsaugos produktų vertinimo ir autorizacijos principai turi apimti [1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, 1991, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 11 t., p. 332)] VI priede išdėstyti reikalavimus ir nustatomi reglamentuose, kurie priimami pagal 79 straipsnio 2 dalyje

nurodytą patariamąją procedūrą, iš esmės jų nekeičiant. Šių reglamentų vėlesni pakeitimai priimami pagal 78 straipsnio 1 dalies c punktą.

Vertinant augalų apsaugos produktus, pagal šiuos principus atsižvelgiama į veikliųjų medžiagų, apsauginių medžiagų, sinergiklių ir koformuliantų sąveiką.“

11 Reglamento Nr. 1107/2009 31 straipsnyje „Autorizacijos liudijimo turinys“ numatyta:

„1. Autorizacijos liudijime apibrėžiami augalai, augaliniai produktai ir ne žemės ūkio teritorijos (pvz., geležinkeliai, viešosios paskirties teritorijos, saugojimo patalpos), kuriuose gali būti naudojamas augalų apsaugos produktas, taip pat apibrėžiami tikslai, kuriais jis gali būti naudojamas.

2. Autorizacijos liudijime nurodomi su augalų apsaugos produkto pateikimu į rinką ir naudojimu susiję reikalavimai. Šie reikalavimai apima bent naudojimo sąlygas, kurios būtinos, kad būtų patenkintos veikliąsias medžiagas, apsaugines medžiagas ir sinergiklius tvirtinančiame reglamente nustatytos sąlygos ir reikalavimai.

<...>

3. 2 dalyje nurodyti reikalavimai taip pat, kai taikytina, apima:

- a) didžiausią kiekį vienam hektarui kiekvieno naudojimo metu;
- b) laikotarpį nuo paskutinio panaudojimo iki derliaus nuėmimo;
- c) didžiausią panaudojimo per metus skaičių.

4. 2 dalyje nurodyti reikalavimai be kitos informacijos gali apimti:

- a) apribojimą platinti ir naudoti augalų apsaugos produktą <...>
- b) pareigą prieš naudojant produktą informuoti kaimynus, kurie gali patekti po purškalo dreifu ir kurie prašė būti informuoti;
- c) tinkamo naudojimo pagal Integruotosios kenkėjų kontrolės principus <...> nurodymus;
- d) naudotojų kategorijų, pvz., profesionalūs ir neprofesionalūs naudotojai, nustatymą;
- e) patvirtintą etiketę;
- f) tarpą nuo vieno panaudojimo iki kito;
- g) atitinkamais atvejais laikotarpį nuo paskutinio panaudojimo iki augalinio produkto vartojimo;
- h) įėjimo į apdorotą plotą laikotarpį;
- i) pakuotės dydį ir medžiagą.“

12 Reglamento Nr. 1107/2009 III skyriaus 1 skirsnio „Autorizacija“ 2 poskirsnyje „Procedūra“ yra 33–39 straipsniai.

13 Šio reglamento 33 straipsnio „Paraiška dėl autorizacijos arba autorizacijos pakeitimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Pareiškėjas, pageidaujantis pateikti augalų apsaugos produktą į rinką, asmeniškai arba per atstovą teikia paraišką dėl autorizacijos arba autorizacijos pakeitimo kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje ši augalų apsaugos produktą ketinama pateikti į rinką.“

14 Minėto reglamento 35 straipsnis „Paraišką nagrinėjanti valstybė narė“ suformuluotas taip:

„Paraišką nagrinėja pareiškėjo pasiūlyta valstybė narė, nebent ji išnagrinėti sutiktų kita toje pačioje zonoje esanti valstybė narė. Paraišką nagrinėsianti valstybė narė praneša apie tai pareiškėjui.

Paraišką nagrinėjančios valstybės narės prašymu toje pačioje zonoje, dėl kurios buvo pateikta paraiška, esančios kitos valstybės narės bendradarbiauja, kad būtų užtikrintas sąžiningas darbo krūvio paskirstymas.

Kitos valstybės narės, esančios zonoje, dėl kurios buvo pateikta paraiška, nenagrinėja paraiškos bylos, kol paraišką nagrinėjanti valstybė narė nepateikia įvertinimo.

Jei paraiška pateikta daugiau nei vienoje zonoje, paraišką vertinančios valstybės narės susitaria dėl duomenų, kurie nėra susiję su aplinkosaugos ir žemės ūkio sąlygomis, vertinimo.“

15 Šio reglamento 36 straipsnyje „Autorizacijos nagrinėjimas“ nustatyta:

„1. Paraišką nagrinėjanti valstybė narė atlieka nepriklausomą, nešališką ir skaidrų vertinimą, atsižvelgdama į dabartinės mokslo ir technikos žinias, naudodamasi paraiškos pateikimo metu turimais rekomendaciniais dokumentais. Visoms toje pačioje zonoje esančioms valstybėms narėms ji suteikia galimybę pateikti pastabas, kurios apsvarstomos atliekant įvertinimą.

Siekdama kiek įmanoma nustatyti, ar augalų apsaugos produktas tenkina 29 straipsnyje nustatytus reikalavimus toje pačioje zonoje, jei jis naudojamas pagal 55 straipsnį ir realiomis naudojimo sąlygomis, ji taiko 29 straipsnio 6 dalyje nurodytus vienodus augalų apsaugos produktų vertinimo ir autorizavimo principus.

Paraišką nagrinėjanti valstybė narė suteikia toje pačioje zonoje, kurioje pateikta paraiška, esančioms kitoms valstybėms narėms galimybę susipažinti su savo įvertinimu. Įvertinimo ataskaitos forma nustatoma pagal 79 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.

2. Susijusios valstybės narės atitinkamai sutinka arba atsisako atlikti autorizaciją remdamosi paraišką nagrinėjusios valstybės narės vertinimo išvadomis, kaip numatyta 31 ir 32 straipsniuose.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies ir laikantis Bendrijos teisės, 31 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytiems reikalavimams ir kitoms rizikos mažinimo priemonėms, susijusioms su specifinėmis naudojimo sąlygomis, gali būti nustatyta atitinkamų papildomų sąlygų.

Kai valstybėms narėms rūpimi klausimai, susiję su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka, negali būti kontroliuojami nustatant pirmoje pastraipoje nurodytas nacionalines rizikos mažinimo priemones, valstybė narė, atsižvelgusi į specifines jos aplinkos ar žemės ūkio sąlygas, gali atsisakyti autorizuoti augalų apsaugos produktą savo teritorijoje, jei ji turi pagrįstų priežasčių

manyti, jog aptariamas produktas vis dar kelia nepriimtina riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.

Ta valstybė narė nedelsiant informuoja pareiškėją ir Komisiją apie savo sprendimą ir pateikia tam reikalingus mokslinius ar techninius įrodymus.

Valstybės narės turi numatyti galimybę sprendimą dėl atsisakymo autorizuoti tokį produktą apskūsti nacionaliniuose teismuose ar kitose apeliacinėse institucijose.“

16 Reglamento Nr. 1107/2009 III skyriaus 1 skirsnio „Autorizacija“ 4 poskirsnyje „Pakeitimas, atnaujinimas ir panaikinimas“ yra 43–46 straipsniai.

17 Šio reglamento 44 straipsnis „Autorizacijos panaikinimas ar pakeitimas“ suformuluotas taip:

„1 Valstybės narės gali bet kuriuo metu peržiūrėti autorizaciją, jei yra požymių, kad 29 straipsnyje nurodytas reikalavimas nebetenkinamas.

<...>

2. Jei valstybė narė ketina panaikinti autorizaciją arba ją pakeisti, ji praneša apie tai autorizacijos turėtojui ir suteikia jam galimybę pateikti pastabas ar papildomos informacijos.

3. Prireikus valstybė narė panaikina autorizaciją arba ją pakeičia, jei:

- a) netenkinami arba nebetenkinami 29 straipsnyje nurodyti reikalavimai;
- b) buvo pateikta melagingos arba klaidinančios informacijos dėl faktų, kuriais remiantis buvo autorizuotas produktas;
- c) nebuvo patenkinta registracijos [autorizacijos] sąlyga;
- d) atsižvelgiant į mokslo ir technikos žinių raidą, naudojimo būdas ir naudojimo kiekis gali būti pakeisti; arba
- e) autorizacijos turėtojas nevykdo pareigų, kylančių pagal šį reglamentą.

4. Jei valstybė narė panaikina ar pakeičia autorizaciją pagal 3 dalį, ji nedelsdama praneša apie tai autorizacijos turėtojui, kitoms valstybėms narėms, Komisijai ir [EMST]. Kitos tai pačiai zonai priklausančios valstybės narės atitinkamai panaikina arba pakeičia autorizaciją atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas ir rizikos mažinimo priemones, išskyrus atvejus, kai buvo taikomos 36 straipsnio 3 dalies 2, 3 ar 4 pastraipos. Prireikus taikomas 46 straipsnis.“

18 Minėto reglamento 56 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Augalų apsaugos produkto autorizacijos turėtojas nedelsdamas praneša produktą autorizavusioms valstybėms narėms visą naują su tuo augalų apsaugos produktu arba augalų apsaugos produkte ar preparate esančią veikliąją medžiagą, metabolitais, apsaugine medžiaga, sinergikliu ar koformuliantu susijusią informaciją, kuri rodo, kad šis augalų apsaugos produktas ar preparatas nebeatitinka atitinkamai 29 ir 4 straipsniuose nustatytų kriterijų.“

- 19 Reglamento Nr. 1107/2009 IX skyriuje „Ypatingos situacijos“ yra 69–71 straipsniai.
- 20 Šio reglamento 69 straipsnis „Neatidėliotinos priemonės“ suformuluotas taip:
„Jei akivaizdu, kad dėl patvirtintos veikliosios medžiagos, apsauginės medžiagos, sinergiklio ar koformulianto arba pagal šį reglamentą autorizuoto augalų apsaugos produkto gali atsirasti didelė rizika žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai ir atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) taikomų priemonių nepakanka, kad tokia rizika būtų tinkamai įveikta, Komisijos iniciatyva arba valstybės narės prašymu 79 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka nedelsiant imamasi priemonių tokios medžiagos ar produkto naudojimui ir (arba) prekybai apriboti arba uždrausti. Prieš imdamasi tokių priemonių Komisija išnagrinėja įrodymus ir gali paprašyti [EMST] pateikti nuomonę. Komisija gali nustatyti terminą [EMST] tokiai nuomonei pateikti.“
- 21 Minėto reglamento X skyriuje „Administracinės ir finansinės nuostatos“, be kita ko, yra 77 straipsnis „Rekomendaciniai dokumentai“, jame numatyta:
„Pagal 79 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą Komisija gali priimti ar keisti techninius ir kitus rekomendacinius dokumentus, pvz., aiškinamuosius raštus arba rekomendacinius dokumentus dėl paraiškos turinio, susijusio su mikroorganizmais, feromonais ir biologiniais produktais, skirtus šiam reglamentui įgyvendinti. Komisija gali prašyti [EMST] parengti tokius rekomendacinius dokumentus ar prisidėti juos rengiant.“
- 22 To paties reglamento 84 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta:
„Iki 2011 m. birželio 14 d. Komisija priima:
<...>
d) reglamentą dėl vienodų augalų apsaugos produktų rizikos įvertinimo principų, nurodytų 36 straipsnyje.“
- 23 Reglamento Nr. 1107/2009 I priede nustatytos trys augalų apsaugos produktų autorizacijos zonos (A zona (Šiaurė), B zona (Centrinė dalis) ir C zona (Pietūs)) ir įvardytos kiekvienai iš šių zonų priklausančios valstybės narės.
- 24 Šio reglamento II priede nustatyti veikliųjų medžiagų, apsauginių medžiagų ir sinergiklių tvirtinimo pagal II skyrių tvarka ir kriterijai.

Reglamentas (ES) Nr. 546/2011

- 25 2011 m. birželio 10 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 546/2011, kuriuo dėl vienodų augalų apsaugos produktų vertinimo ir registravimo principų įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 (OL L 155, 2011, p. 127), priimto remiantis Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 6 dalimi ir 84 straipsniu, 1 straipsnyje nustatyta:
„Reglamento [Nr. 1107/2009] 29 straipsnio 6 dalyje nustatyti vienodi augalų apsaugos produktų vertinimo ir registravimo principai yra tokie, kaip nurodyta šio reglamento priede.“

26 Reglamento Nr. 546/2011 priedo I dalies „Vienodi cheminių augalų apsaugos produktų vertinimo ir registravimo principai“ A antraštinės dalies „Ižanga“ 2 punktą suformuluotas taip:

„Vertindamos paraiškas dėl išduodamos registracijos liudijimus, valstybės narės:

<...>

c) atsižvelgia į kitą susijusią techninę arba mokslinę informaciją, kurią jos pagrįstai gali turėti, apie augalų apsaugos produkto, jo komponentų arba likučių veikimą arba galimą neigiamą poveikį.“

27 Šios I dalies B antraštinės dalies „Vertinimas“ 1.1 punkte nustatyta:

„Atsižvelgdamos į dabartines mokslines ir technines žinias, valstybės narės vertina A [antraštinės] dalies 2 punkte nurodytą informaciją, visų pirma:

a) vertina augalų apsaugos produkto veikimą efektyvumo ir fitotoksiškumo atžvilgiu kiekvienos naudojimo paskirties, kurią siekiama įregistruoti, atveju; ir

b) nustato kylantį pavojų, vertina jo svarbą ir priima sprendimą dėl galimo pavojaus žmonėms, gyvūnams arba aplinkai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

28 *Closer* yra augalų apsaugos produktas, turintis veikliosios medžiagos sulfoksaflo-ro.

29 Sulfoksaflo-ras pagal Reglamentą Nr. 1107/2009 buvo patvirtintas Europos Sąjungoje 2015 m. liepos 27 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/1295, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką patvirtinama veiklioji medžiaga sulfoksaflo-ras ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedas (OL L 199, 2015, p. 8), laikantis to įgyvendinimo reglamento 2015/1295 I priede nustatytų sąlygų.

30 2015 m. balandžio 30 d. *Dow AgroScience BV (Dow)*, dabar – *Corteva Agriscience Netherlands BV* (toliau – *Corteva*) pateikė Nyderlandų Karalystėje paraišką dėl *Closer* teikimo rinkai autorizacijos taikymo srities išplėtimo, kad ji apimtų ir kopūstų bei bulvių auginimą atvirame lauke. *Corteva* pateikė tokią pačią paraišką dėl B zonos (Centrinė dalis), į kurią patenka Belgija, Čekijos Respublika, Vokietija, Airija, Liuksemburgas, Vengrija, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija ir Jungtinė Karalystė.

31 Airija, kaip paraišką dėl autorizacijos nagrinėjanti valstybė narė pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį, bendradarbiaudama su kitomis valstybėmis narėmis atliko *Closer* keliamos rizikos mokslinį vertinimą. Kiek tai susiję su rizika bitėms, šis vertinimas buvo atliktas remiantis 2002 m. spalio 17 d. EMST rekomendaciniu dokumentu dėl ekotoksiškumo dirvožemyje. Airija baigė vertinimą 2016 m.

32 Per šį mokslinį rizikos vertinimą Airija nepasinaudojo 2013 m. liepos 4 d. paskelbtu „Guidance Document on the risk assessment of plant protection products on bees“ (rekomendacinis dokumentas dėl augalų apsaugos produktų rizikos bitėms vertinimo, toliau – 2013 m. rekomendacinis dokumentas), kurį EMST parengė Komisijos 2011 m. prašymu.

33 Remdamasis minėtu Airijos atliktu moksliniu rizikos vertinimu CTGB 2019 m. balandžio 5 d. sprendimu išplėtė *Closer* autorizacijos taikymo sritį, kad ji apimtų kopūstų bei bulvių auginimą atviraime lauke, ir nustatė taip suformuluotą apribojimą:

„Pavojinga bitėms ir kamanėms. Siekiant apsaugoti bites ir kitus augalus apdulkinančius vabzdžius, šio produkto negalima naudoti ant žydinčių ar nežydinčių žemės ūkio augalų, kai juos aktyviai lanko bitės ir kamanės. Produktą leidžiama naudoti tik po bulvių žydėjimo. Nenaudoti šio produkto šalia žydinčių savaime besidauginančių augalų. Pašalinti savaime besidauginančius augalus prieš jų žydėjimą.“

34 *PAN Europe* apskundė šį sprendimą; 2020 m. vasario 5 d. sprendimu CTGB skundą atmetė kaip nepagrįstą.

35 Tuomet *PAN Europe* kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Apeliacinis administracinis ekonominių bylų teismas, Nyderlandai) su prašymu panaikinti šį 2020 m. vasario 5 d. sprendimą.

36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme *PAN Europe* tvirtino, kad CTGB neturėjo išplėsti *Closer* autorizacijos taikymo srities naudojimui Nyderlandų rinkoje. Ji teigia, kad Airijos atliktas mokslinis rizikos vertinimas, kuriuo vadovavosi CTGB, nebuvo pagrįstas dabartinėmis mokslo ir technikos žiniomis. Šis vertinimas turėjo būti grindžiamas 2013 m. rekomendaciniu dokumentu, kuriame nurodytos naujos mokslo žinios. Neatsižvelgęs į šį dokumentą CTGB pakenkė Reglamentu Nr. 1107/2009 siekiamam aukštam apsaugos lygiui. *PAN Europe* priduria, kad produkto keliamos rizikos mokslinis vertinimas gali būti grindžiamas visomis naujomis mokslo ar technikos žiniomis, neatsižvelgiant į šaltinį ar dokumentą, iš kurio jos kyla. Be to, anot jos, iš atsargumo principo išplaukia, kad, kilus abejonių dėl produkto poveikio, prieš suteikiant autorizaciją būtina atlikti papildomus tyrimus.

37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme CTGB nurodė, kad paraiška dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos turi būti nagrinėjama remiantis jos pateikimo metu galiojusiais teisės aktais, nes pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad pareiškėjas galėtų žinoti sąlygas, kurios turi būti įvykdytos pateikimo momentu. Jis taip pat teigia, kad 2013 m. rekomendacinis dokumentas nebuvo „prieinamas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį, nes teikiant minėtą paraišką Komisija jo dar nebuvo jo „priėmusi“, atsižvelgdama į mokslines abejones ir bendro valstybių narių sutarimo nebuvimą. Bet kuriuo atveju, jo nuomone, su *Closer* naudojimu susijusi rizika būtų pašalinta taikant apribojimą, įtrauktą į šio sprendimo 33 punkte minėtą 2019 m. balandžio 5 d. CTGB sprendimą, nes jokios autorizacijos nebuvo suteikta dėl žydinčių kultūrų.

38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, ar valstybė narė, kuri sprendžia dėl apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos (toliau – susijusi valstybė narė), gali pati atlikti tokio produkto keliamos rizikos vertinimą, kai paraišką pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjanti valstybė narė jau atliko tokį vertinimą pagal šią nuostatą, o gal, remiantis šio reglamento 36 straipsnio 2 dalimi, susijusi valstybė yra saistoma tokio vertinimo dėl minėto produkto autorizacijos ir negali atlikti savo vertinimo.

39 Šiuo klausimu šis teismas pažymi, kad nors minėto reglamento 36 straipsnio 3 dalyje numatyta, jog, nukrypstant nuo šio straipsnio 2 dalies ir siekiant laikytis to paties reglamento 31 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytų reikalavimų ir kitų rizikos mažinimo priemonių, gali būti nustatytos atitinkamos sąlygos, jos turi būti susijusios su specifinėmis naudojimo sąlygomis. Taip

nėra pagrindinėje byloje nagrinėjamoje situacijoje, nes diskutuojama dėl to, ar nagrinėjamas rizikos vertinimas turi būti atliktas remiantis 2002 m. spalio 17 d. paskelbtu EMST rekomendaciniu dokumentu dėl ekotoksiškumo dirvožemyje, ar 2013 m. rekomendaciniu dokumentu. Bet kuriuo atveju šis teismas mano, kad pareiža atsižvelgti į paraišką pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjančios valstybės narės atliktą vertinimą prieštarauja atsargumo principui, todėl susijusi valstybė narė nesaistoma šio vertinimo.

- 40 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas: jeigu minėtas vertinimas susijusiai valstybei narei būtų privalomas, gali būti preziumuojama, kad paisyta Chartijos 47 straipsnyje numatytos teisės į veiksmingą teisinę gynybą, ir, konkrečiai kalbant, ar pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjančios valstybės narės atliktas vertinimas gali būti ginčijamas susijusios valstybės narės teismuose. Šiuo klausimu jis nurodo, kad pagal Nyderlandų teisę, jei administracinis skundas pateiktas dėl paraišką pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjusios valstybės narės atlikto rizikos vertinimo, CTGB turi išsamiai peržiūrėti šį vertinimą. Jei mano, kad tokio vertinimo motyvai nepakankami, jis turi turėti galimybę pakeisti juos savaisiais.
- 41 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar konstatavus, kad pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas rizikos vertinimas nėra tinkamai pagrįstas, ši valstybė narė privalo peržiūrėti šį vertinimą, o gal susijusi valstybė narė, konsultuodamasi ar nesikonsultuodama su pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusia valstybe nare, pati turi atlikti naują vertinimą. Jeigu susijusi valstybė narė turi teisę atlikti savo vertinimą, kyla klausimas, ar tai nepažeidžia vienodumo ir suderinimo principų, kuriais grindžiamas Reglamentas Nr. 1107/2009.
- 42 Ketvirta, šis teismas, remdamasis Reglamento Nr. 1107/2009 77 straipsnyje nurodytų rekomendacinių dokumentų priėmimu, kelia klausimą dėl Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalyje esančios frazės „atsižvelgdama į dabartines mokslo ir technikos žinias, naudodamasi paraiškos pateikimo momentu turimais rekomendaciniais dokumentais“ aiškinimo. Jis nurodo, kad šie žodžiai gali būti aiškinami kaip reikalavimas, kad pagal šią nuostatą paraišką nagrinėjanti valstybė narė savo vertinimą atliktų atsižvelgdama tik į Komisijos jau priimtus rekomendacinius dokumentus, nors šiuose dokumentuose esančios kai kurios mokslo ir technikos žinios gali būti nebeaktualios.
- 43 Penkta, darant prielaidą, kad paraišką pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjusi valstybė narė negali savo vertinimo grįsti tik Komisijos priimtais rekomendaciniais dokumentais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar šiai valstybei pakanka atlikti minėtą vertinimą remiantis rekomendaciniu dokumentu, kurio duomenys jau yra prieinami, nors Komisija jo dar nėra priėmusi, ar ji taip pat turi atsižvelgti į visas mokslo ir technikos žinias, įskaitant tas, kurios nenurodytos rekomendaciniuose dokumentuose. Šiuo klausimu jis nurodo, jog tam, kad būtų galima gauti augalų apsaugos produkto teikimo rinkai autorizaciją, Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punkte numatytas reikalavimas, kad, atsižvelgiant į dabartines mokslo ir technikos žinias, minėtas produktas atitiktų šio reglamento 4 straipsnio 3 dalyje numatytas sąlygas. Tačiau rekomendaciniai dokumentai šioje nuostatoje neminimi. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad atsargumo principas taip pat skatina atsižvelgti į visas turimas mokslo ir technikos žinias, nes pagal šį principą reikalaujama atlikti bendrą vertinimą, pagrįstą turimais patikimiausiais mokslo duomenimis ir naujausių tarptautinių tyrimų rezultatais.

- 44 Šiomis aplinkybėmis *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Apeliacinis administracinis ekonominių bylų teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar susijusi valstybė narė, kuri priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto autorizacijos pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 dalį, gali nukrypti nuo tam tikros zonos valstybės narės ataskaitos rengėjos, nagrinėjusios paraišką pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį, vertinimo, ir, jei taip – tai kiek?
 2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad susijusi valstybė narė negali nukrypti nuo šio vertinimo arba gali nukrypti tik ribotai, kaip reikia aiškinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį? Ar tam tikros zonos valstybės narės ataskaitos rengėjos atlikto vertinimo pagrindumas visada gali būti užginčytas susijusios valstybės narės nacionaliniame teisme?
 3. Jei susijusi valstybė narė arba tos valstybės narės teismas padaro išvadą, kad tam tikros zonos valstybės narės ataskaitos rengėjos atliktas vertinimas nėra pakankamai pagrįstas, kiek susijusi valstybė narė privalo įtraukti tam tikros zonos valstybę narę ataskaitos rengėją, rengdama pakankamai pagrįstą įvertinimą?
 4. Ar tam tikros zonos valstybė narė ataskaitos rengėja gali atlikti vertinimą remdamasi vien priimtais rekomendaciniais dokumentais, net jeigu juose pateiktos mokslo ir technikos žinios nėra visiškai naujos?
 5. Jei atsakymas į ankstesnį klausimą būtų neigiamas, ar pakanka, kad tam tikros zonos valstybė narė ataskaitos rengėja papildomai remtųsi tik jau parengtuose, bet dar nepriimtuose rekomendaciniuose dokumentuose pateiktomis mokslo ir technikos žiniomis, ar ji turi atsižvelgti į visas turimas mokslo ir technikos žinias, net jeigu jos nepateiktos rekomendaciniuose dokumentuose?“

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- 45 2023 m. rugsėjo 28 d. generalinei advokatei pristačius išvadą, 2023 m. spalio 23 d. *Corteva* Teisingumo Teismo kanceliarijai pateikė dokumentą, jame paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį, remdamasi Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsniu.
- 46 Šioje Procedūros reglamento nuostatoje numatyta, kad Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, gali bet kada nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.
- 47 Savo prašyme *Corteva* teigia, kad generalinės advokatės išvada nėra nešališka, kad Sąjungos teisės nuostatos joje išaiškintos *contra legem* ir klaidingai aiškinama Teisingumo Teismo jurisprudencija, taip pat, kad remiantis joje pateiktais atsakymais negalima atsakyti į prejudicinius klausimus.

- 48 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis turi dalyvauti, kad padėtų jam atlikti užduotį užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės.
- 49 Teisingumo Teismo nesaisto nei ši išvada, nei ją grindžiantys generalinio advokato motyvai. Be to, nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute, nei Procedūros reglamente šalims nenumatyta galimybės pateikti atsiliepimus į generalinio advokato išvadą. Vadinas, suinteresuotojo asmens nesutikimas su generalinio advokato išvada savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2023 m. rugsėjo 28 d. Sprendimo *LACD*, C-133/22, EU:C:2023:710, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 50 Kadangi nagrinėjamu atveju *Corteva* tik ginčija tam tikras generalinės advokatės išvados dalis ir pateikė pastabų dėl šios išvados turinio, nėra pagrindo nurodyti atnaujinti žodinę proceso dalį.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 51 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybė narė, kuri pagal šio reglamento 36 straipsnio 2 ir 3 dalis priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos, gali nukrypti nuo šio produkto rizikos mokslinio vertinimo, kurį pagal minėto reglamento 36 straipsnio 1 dalį atliko tokios autorizacijos paraišką nagrinėjusi valstybė narė.
- 52 Reglamento Nr. 1107/2009 III skyrius skirtas „Augalų apsaugos produktams“. Šio skyriaus 1 skirsnyje reglamentuojamos šių produktų autorizacijos. Šio skirsnio 1 poskirsnio 1 paragrafe, kuriame yra šio reglamento 28–32 straipsniai, įtvirtinti autorizacijoms keliami reikalavimai ir autorizacijų turinys. To paties skirsnio 2 poskirsnio 2 paragrafe, apimančiame 33–39 straipsnius, reglamentuota taikoma procedūra.
- 53 Iš Reglamento Nr. 1107/2009 33 straipsnio 1 dalies matyti, kad pareiškėjas turi pateikti paraišką dėl autorizacijos kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje augalų apsaugos produktą ketinama teikti rinkai. Pagal šio reglamento 35 straipsnio pirmą pastraipą paraišką nagrinėja viena, t. y. pareiškėjo pasiūlyta, valstybė narė, nebent kita tai pačiai zonai priklausanti valstybė narė sutinka ją išnagrinėti.
- 54 Pagal minėto reglamento 35 straipsnio antrą pastraipą ir 36 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrą sakinį kitos atitinkamos zonos valstybės narės bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti teisingą darbo krūvio paskirstymą. Šios valstybės narės taip pat turi galimybę pateikti savo pastabas, kurios bus išnagrinėtos vertinant tokio produkto keliamą riziką.
- 55 Trečia, rizikos vertinimą pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį atlieka tik valstybė narė, nagrinėjanti paraišką dėl autorizacijos pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį, ir šio vertinimo neturi patvirtinti kitos tai pačiai zonai priklausiančios valstybės narės.

- 56 Pagal minėto reglamento 36 straipsnio 2 dalį būtent remdamosi šiuo vertinimu susijusios valstybės narės, t. y. valstybės narės, kurioms buvo pateikta paraiška dėl autorizacijos pateikti augalų apsaugos produktą rinkai jų teritorijoje, suteikia arba atsisako suteikti autorizaciją.
- 57 Šiomis aplinkybėmis negalima atmesti galimybės, kad susijusi valstybė narė nesutiks su pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalies pirmą ir antrą pastraipas atlikto rizikos vertinimo išvadomis. Tokia situacija gali susiklostyti neatsižvelgiant į tai, ar ši valstybė narė pateikė savo pastabas per šio rizikos vertinimo procedūrą.
- 58 Šiuo klausimu šio reglamento 36 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje numatyta susijusios valstybės narės galimybė nustatyti, pirma, atitinkamas sąlygas dėl jos teritorijoje suteiktos autorizacijos turinio ir trukmės, ir, antra, kitas rizikos mažinimo priemones, kylančias iš specifinių naudojimo sąlygų.
- 59 Be to, jei tokiomis nacionalinės rizikos mažinimo priemonėmis negalima išspręsti susijusiai valstybei narei susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka, pagal minėto reglamento 36 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą ši valstybė narė gali atsisakyti autorizuoti augalų apsaugos produktą savo teritorijoje, motyvuodama tuo, kad dėl specifinių jos aplinkos ar žemės ūkio sąlygų tas produktas vis dar kelia nepriimtina riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.
- 60 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad susijusios valstybės narės, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 dalį, pagal šio straipsnio 1 dalį supažindintos su kitos valstybės narės atlikto vertinimu, laikydamosi minėto straipsnio 3 dalyje numatytų apribojimų, gali nustatyti rizikos mažinimo priemones arba net atsisakyti autorizuoti produktą savo teritorijoje, kad būtų išvengta nepriimtinos rizikos žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.
- 61 Vis dėlto reikia atsižvelgti ir į Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio kontekstą. Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad šio reglamento 28 straipsnio 1 dalyje aiškiai nurodyta, jog augalų apsaugos produktas gali būti pateiktas rinkai arba naudojamas, tik jeigu atitinkamoje valstybėje narėje buvo autorizuotas „pagal šį reglamentą“, o tai reiškia, kad turi būti laikomasi Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnyje numatytos procedūros.
- 62 Kaip savo išvados 37 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, šios procedūros laikymasis leidžia užtikrinti pareigų paskirstymą tarp valstybių narių. Paraišką nagrinėjanti valstybė narė turi atlikti rizikos vertinimą, o susijusios valstybės narės prisiima rizikos valdymą, priimdamos galutinį sprendimą dėl autorizacijos savo atitinkamose teritorijose.
- 63 Toks valstybių narių diskrecijos per augalų apsaugos produktų autorizacijos procedūras reglamentavimas kyla iš taikytinų taisyklių suderinimo, siekiant supaprastinti šias procedūras ir užtikrinti nuoseklumą visose valstybėse narėse, kaip tai matyti, kalbant apie augalų apsaugos produktus, iš Reglamento Nr. 1107/2009 1 straipsnio 3 dalies, siejamos su šio reglamento 5, 9, 25 ir 29 konstatuojamosiomis dalimis.
- 64 Antra, byloje, susijusioje su Reglamento Nr. 1107/2009 III skyriaus 1 skirsnio 3 poskirsnio nuostatomis dėl augalų apsaugos produktų autorizacijų abipusio pripažinimo, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, kai valstybė narė gauna paraišką dėl augalų apsaugos produkto, jau autorizuoto tai pačiai paskirčiai kitoje valstybėje narėje, pateikimo rinkai autorizacijos, ji

neprivalo jos tenkinti, kai dėl jai specifinių aplinkos ar žemės ūkio sąlygų taikomos šio reglamento 36 straipsnio 3 dalies nuostatos (šiuo klausimu žr. 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Région de Bruxelles-Capitale / Komisija, C-352/19 P*, EU:C:2020:978, 51 ir 53 punktus).

- 65 Trečia, negalima neatsižvelgti į tai, kad pagal Reglamento Nr. 1107/2009 44 straipsnio 1 ir 3 dalis valstybės narės gali, viena vertus, bet kuriuo metu peržiūrėti autorizaciją, jeigu tam tikri požymiai leidžia manyti, kad nebetenkinamas kuris nors iš šio reglamento 29 straipsnio 1 dalyje nurodytų reikalavimų, ir, kita vertus, panaikinti arba iš dalies pakeisti šią autorizaciją, jeigu padaro išvadą, kad šie reikalavimai nebetenkinami.
- 66 Pavyzdžiui, valstybės narė privalo panaikinti autorizaciją pagal Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punktą ir 44 straipsnio 3 dalies a punktą, jeigu konstatuoja, kad, atsižvelgiant į dabartinės mokslo ir technikos žinias, augalų apsaugos produktas sukelia žalingą poveikį žmonių ar gyvūnų sveikatai arba nepriimtina poveikį aplinkai, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 4 straipsnio 3 dalies b ir (arba) e punktus (šiuo klausimu žr. šiandien skelbiamo Sprendimo *PAN Europe (Endokrininę sistemą ardančių medžiagų vertinimas)*, C-309/22 ir C-310/22, 81 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 67 Kaip savo išvados 52 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, valstybė narė gali panaikinti autorizaciją, jeigu iš jos turimų patikimiausių mokslo ar technikos žinių matyti, kad nedelsiant ar vėliau gali kilti žalingas poveikis žmonių ar gyvūnų sveikatai arba nepriimtinas poveikis aplinkai. Taigi susijusi valstybė narė, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 dalį, taip pat negali būti įpareigota autorizuoti augalų apsaugos produkto pateikimą rinkai, jei yra mokslo ar technikos žinių, atskleidžiančių dėl šio produkto naudojimo kylančią nepriimtina riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai (šiuo klausimu žr. šiandien skelbiamo Sprendimo *PAN Europe (Endokrininę sistemą ardančių medžiagų vertinimas)*, C-309/22 ir C-310/22, 83 punktą).
- 68 Tokį Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio aiškinimą patvirtina šio reglamento tikslas, kuris, kaip nurodyta jo 1 straipsnio 3 dalyje ir kaip matyti iš jo 8 konstatuojamosios dalies, yra, be kita ko, užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį. Šiuo klausimu darydamas nuorodą į Reglamento Nr. 1107/2009 24 konstatuojamąją dalį Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad autorizuojant augalų apsaugos produktų pateikimą rinkai tikslas apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei aplinką „turėtų būti svarbesnis“ už tikslą gerinti augalų auginimą (2023 m. sausio 19 d. Sprendimo *Pesticide Action Network Europe ir kt.*, C-162/21, EU:C:2023:30, 46 ir 48 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 69 Be to, Reglamento Nr. 1107/2009 29 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama būtinybė numatyti labiau suderintą augalų apsaugos produktų prieinamumą ir kartu pripažįstama, kad vienos ar daugiau valstybių narių teritorijai būdingos aplinkos ar žemės ūkio sąlygos gali pagrįsti šios valstybės ar valstybių atsisakymą autorizuoti augalų apsaugos produktą savo teritorijoje, jeigu tai pateisinama dėl specifinių aplinkos arba žemės ūkio sąlygų arba jeigu neįmanoma užtikrinti aukšto žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygio.
- 70 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybė narė, kuri pagal šio reglamento 36 straipsnio 2 dalį priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos, gali nukrypti nuo šio produkto keliamos rizikos mokslinio vertinimo, kurį pagal minėto reglamento 36 straipsnio 1 dalį atliko tokios autorizacijos paraišką nagrinėjusi kita valstybė narė, jeigu susiklosto to paties reglamento 36 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodyti

atvejai, be kita ko, kai ji turi patikimiausių mokslo ar technikos duomenų, į kuriuos ta kita valstybė narė neatsižvelgė rengdama savo vertinimą ir kurie atskleidžia nepriimtina riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.

Dėl antrojo klausimo

- 71 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnis, siejamas su veiksmingos teisminės gynybos principu, turi būti aiškinamas taip, kad kompetentingos valstybės narės pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį atlikto vertinimo išvadas gali peržiūrėti susijusios valstybės narės, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 36 straipsnio 2 dalį, teismas, kuriam pateiktas skundas dėl pagal to paties reglamento 36 straipsnio 2 arba 3 dalį priimto sprendimo.
- 72 Siekiant atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą valstybės narės įpareigojamos numatyti galimybę nacionaliniuose teismuose ar kitose apeliacinėse instancijose apskūsti tik sprendimą, kuriuo atsisakoma autorizuoti augalų apsaugos produktus. Vis dėlto iš 2020 m. spalio 28 d. Sprendimo *Associazione GranoSalus / Komisija* (C-313/19 P, EU:C:2020:869) matyti, kad valstybės narės taip pat turi numatyti teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistemą, leidžiančią užtikrinti, kad būtų paisoma trečiųjų asmenų, turinčių teisėtą interesą šių valstybių nacionalinėms valdžios institucijoms įgyvendinant šį reglamentą, pagrindinės teisės į veiksmingą teisinę gynybą.
- 73 Kadangi pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 arba 3 dalį priimti sprendimai grindžiami kompetentingos valstybės narės pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį atlikto vertinimo išvadomis, šios išvados neišvengiamai yra reikšmingos aplinkybės, susijusios su situacija, kurią šiais sprendimais siekiama reglamentuoti. Vadinas, į šias išvadas turi atsižvelgti susijusios valstybės narės, kaip ji suprantama pagal to reglamento 36 straipsnio 2 dalį, teismai, vertindami nurodytų sprendimų pagrįstumą (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Afton Chemical*, C-343/09, EU:C:2010:419, 34 punktą).
- 74 Atvirkščiai, kadangi šio sprendimo pirmesniame punkte nurodyti sprendimai priimami įvertinus labai sudėtingas faktines mokslinio ir techninio pobūdžio aplinkybes, šie nacionaliniai teismai negali pakeisti kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų atlikto šių faktinių aplinkybių vertinimo savuoju (šiuo klausimu žr. 1999 m. sausio 21 d. Sprendimo *Upjohn*, C-120/97, EU:C:1999:14, 33–35 punktus).
- 75 Darytina išvada, kad susijusios valstybės narės, kaip ji suprantama pagal to reglamento 36 straipsnio 2 dalį, teismai, kurių prašoma patikrinti pagal šio reglamento 36 straipsnio 2 arba 3 dalį priimtų sprendimų pagrįstumą, turi kompetenciją įvertinti, ar tokios priemonės teisėtos atsižvelgiant į šiose nuostatose numatytas esmines sąlygas ir procedūrą (pagal analogiją žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Monsanto ir kt.*, C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 79 punktą), turint omenyje, kad šie teismai, viena vertus, gali atsižvelgti į kompetentingos valstybės narės pagal nurodyto reglamento 36 straipsnio 1 dalį atlikto vertinimo išvadas, tačiau, kita vertus, negali pakeisti kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų atlikto faktinių mokslinio ir techninio pobūdžio aplinkybių vertinimo savuoju.
- 76 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnis, siejamas su veiksmingos teisminės gynybos principu, turi būti aiškinamas taip, kad kompetentingos valstybės narės pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį

atlikto vertinimo išvadas gali peržiūrėti susijusios valstybės narės, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 36 straipsnio 2 dalį, teismas, kurio prašoma patikrinti pagal to paties reglamento 36 straipsnio 2 arba 3 dalį priimto sprendimo teisėtumą, atsižvelgdamas į šiose nuostatose numatytas esmines sąlygas ir procedūrą, turint omenyje, kad šis teismas negali pakeisti kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų atlikto faktinių mokslinio ir techninio pobūdžio aplinkybių vertinimo savuoju.

Dėl trečiojo klausimo

- 77 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad tuo atveju, kai valstybė narė, kuri priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos pagal šias nuostatas, laikosi nuomonės, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas, ji privalo įtraukti šią valstybę narę rengdama naują vertinimą, kuriuo remiantis galės būti autorizuotas augalų apsaugos produkto pateikimas rinkai.
- 78 Pirmiausia reikia priminti, kad nacionalinės valdžios institucijos, kurios privalo imtis veiksmų pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnį, turi laikytis bendrojo Sąjungos teisės gero administravimo principo, apimančio reikalavimus, kurių valstybėms narėms reikia laikytis, kai įgyvendina Sąjungos teisę. Iš šių reikalavimų ypač svarbi pareiga motyvuoti nacionalinės valdžios institucijos priimtus sprendimus, nes tai leidžia šių sprendimų adresatams ginti savo teises ir, žinant visas aplinkybes, nuspręsti, ar tikslinga dėl jų pareikšti ieškinį teisme (šiuo klausimu žr. 1987 m. spalio 15 d. Sprendimo *Heylens ir kt.*, 222/86, EU:C:1987:442, 15 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Infraestructuras de Portugal et Futrifer Indústrias Ferroviárias*, C-66/22, EU:C:2023:1016, 87 punktą).
- 79 Vis dėlto, kaip savo rašytinėse pastabose pažymėjo Komisija, Reglamente Nr. 1107/2009 nenumatyta konkrečios tvarkos, kaip išspręsti valstybių narių nuomonių skirtumus tuo atveju, kai susijusi valstybė narė, nagrinėdama paraišką dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos, padaro išvadą, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas, kalbant apie susijusiai valstybei narei rūpimus klausimus dėl žmonių ar gyvūnų sveikatos arba aplinkos, susijusius su jos teritorijai specifinėmis aplinkos ar žemės ūkio sąlygomis.
- 80 Vis dėlto iš Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos matyti, kad susijusi valstybė narė, kuri atsisako autorizuoti augalų apsaugos produktą savo teritorijoje pagal šio reglamento 36 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, nepaisydama pagal minėto reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjančios valstybės narės atlikto rizikos vertinimo, turi nedelsdama informuoti pareiškėją ir Komisiją apie savo sprendimą ir pateikti techninių ar mokslinių įrodymų jam pagrįsti.
- 81 Be to, kaip priminta šio sprendimo 65 punkte, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 1107/2009 III skyriaus 1 skirsnio 4 poskirsnio nuostatomis dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai autorizacijos atnaujinimo, panaikinimo ir pakeitimo, pagal šio reglamento 44 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali bet kuriuo metu peržiūrėti pateikimo rinkai autorizaciją, jei yra požymių, kad nebetenkinamas kuris nors iš to reglamento 29 straipsnyje nurodytų reikalavimų.

- 82 Atliekant peržiūrą pagal Reglamento Nr. 1107/2009 44 straipsnį, pateikimo rinkai autorizacijos panaikinimas ar pakeitimas visiškai nepriklauso nuo valstybės narės, pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį išnagrinėjusios paraišką autorizacijai gauti, atlikto vertinimo išankstinio pakeitimo. Tačiau pagal minėto reglamento 44 straipsnio 4 dalį, jei valstybė narė panaikina ar pakeičia autorizaciją pagal to paties reglamento 44 straipsnio 3 dalį, ji nedelsdama praneša apie tai autorizacijos turėtojui, kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.
- 83 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 dalį susijusi valstybė narė, remiantis vien šiuo reglamentu, negali būti įpareigota įtraukti paraišką pagal minėto reglamento 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjusios valstybės narės ir kitų tai pačiai zonai priklausančių valstybių narių, kai pati atlieka rizikos vertinimą per augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai jos teritorijoje autorizacijos procedūrą pagal minėto reglamento 36 straipsnio 2 ir 3 dalis.
- 84 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad tuo atveju, kai valstybė narė, kuri priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos pagal šias nuostatas, laikosi nuomonės, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas, kalbant apie jai rūpimus klausimus dėl žmonių ar gyvūnų sveikatos arba aplinkos, susijusius su jos teritorijai specifinėmis aplinkos ar žemės ūkio sąlygomis, ji neprivalo įtraukti šios valstybės narės rengdama naują vertinimą, kuriuo remiantis galės būti autorizuotas augalų apsaugos produkto pateikimas rinkai.

Dėl ketvirtojo ir penktojo klausimų

- 85 Visų pirma reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (1997 m. liepos 17 d. Sprendimo *Krüger*, C-334/95, EU:C:1997:378, 22 ir 23 punktai ir 2021 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *A. S.A.*, C-212/20, EU:C:2021:934, 36 punktas).
- 86 Tam Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos ir, be kita ko, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti Sąjungos teisės klausimus, aiškintinus atsižvelgiant į bylos dalyką. Teisingumo Teismui taip pat gali tekti atsižvelgti į šios teisės normas, kuriomis nacionalinis teismas nesirėmė savo klausime (šiuo klausimu žr. 1984 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Haug-Adrion*, 251/83, EU:C:1984:397, 9 punktą; 1986 m. kovo 20 d. Sprendimo *Tissier*, 35/85, EU:C:1986:143, 9 punktą ir 2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Banco de Portugal ir kt.*, C-504/19, EU:C:2021:335 30 punktą).
- 87 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad ketvirtasis ir penktasis klausimai susiję su valstybe nare, pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjančia paraišką dėl autorizacijos, šiuo atveju su Airija, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nagrinėjamas ginčas kilo dėl to, kad CTGB atmetė *PAN Europe* skundą pateikė dėl jo sprendimo išplėsti autorizacijos teikti Nyderlandų rinkai ginčijamą augalų apsaugos produktą taikymo sritį.
- 88 Šiomis aplinkybėmis, siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti naudingą atsakymą, reikia manyti, kad ketvirtuoju ir penktuoju klausimais šis teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punktas ir

36 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad, ginčijant augalų apsaugos produkto autorizaciją valstybės narės, kuri pagal pastarąją nuostatą priima sprendimą dėl šios autorizacijos, teritorijoje, šios valstybės narės valdžios institucijose ar teismuose galima remtis turimais patikimiausiais mokslo ar technikos duomenimis, siekiant įrodyti, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis minėto augalų apsaugos produkto keliamos rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas.

- 89 Pirma, dėl šių nuostatų formuluotės primintina kad Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio, susijusio su augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai autorizacijos sąlygomis, 1 dalies e punkte numatyta, kad, nedarant poveikio šio reglamento 50 straipsnio taikymui, augalų apsaugos produktas gali būti autorizuotas, tik jeigu, „atsižvelgiant į dabartines mokslo ir technikos žinias, jis atitinka [minėto reglamento] 4 straipsnio 3 dalyje numatytus reikalavimus“.
- 90 Teisingumo Teismas taip pat patikslino, kad pagal Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 1 dalį valstybė narė, kuriai pateikta paraiška dėl augalų apsaugos produkto autorizacijos, turi atlikti objektyvų ir skaidrų jos vertinimą, atsižvelgdama į dabartines mokslo ir technikos žinias. Remiantis tuo, kompetentingos institucijos, be kita ko, turi atsižvelgti į turimus patikimiausius mokslo duomenis ir naujausius tarptautinių tyrimų rezultatus, o ne visais atvejais suteikti lemiamą reikšmę pareiškėjo pateiktoms studijoms (šiuo klausimu žr. 2019 m. spalio 1 d. Sprendimo *Blaise ir kt.*, C-616/17, EU:C:2019:800, 66 ir 94 punktus).
- 91 Taigi nei iš Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punkto, nei iš 36 straipsnio 2 dalies formuluotės nematyti, kad tuo atveju, kai susijusioje valstybėje narėje reikia priimti administracinį ar teismo sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo jos nacionalinei rinkai autorizacijos, šios valstybės narės valdžios institucijos ir teismai turi atsižvelgti tik į tam tikras mokslo ar technikos žinių kategorijas, taip pat į jų šaltinį arba momentą, kada šios žinios tapo prieinamos.
- 92 Vadinas, pagal Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punkto ir 36 straipsnio 2 dalies formuluotes nedraudžiama šiose valdžios institucijose ir teismuose remtis turimais patikimiausiais mokslo ar technikos duomenimis, siekiant užginčyti tokio produkto autorizaciją susijusios valstybės narės teritorijoje, kad ir koks būtų jų šaltinis ar momentas, kada jie tapo prieinami.
- 93 Šio reglamento 36 straipsnio 1 dalyje pateikta nuoroda į paraiškos pateikimo metu turimų rekomendacinių dokumentų naudojimą nepaneigia šio aiškinimo. Iš tiesų remiantis šia nuostata negalima daryti išvados, kad paraišką nagrinėjanti valstybė narė savo rizikos vertinimą turi grįsti tik turimais rekomendaciniais dokumentais, jeigu mano, kad šie dokumentai nepakankamai atspindi dabartines mokslo ir technikos žinias, į kurias atsižvelgdama ji turi atlikti savo vertinimą.
- 94 Be to, kad toks aiškinimas gali prieštarauti šio sprendimo 90 punkte nurodytai jurisprudencijai, taip pat reikia atsižvelgti į neprivalomąjį šių dokumentų pobūdį. Kaip generalinė advokatė iš esmės nurodė savo išvados 74 punkte, Reglamento Nr. 1107/2009 77 straipsnyje numatyta tik Komisijos galimybė priimti tokius dokumentus, todėl pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytą paraišką nagrinėjanti valstybė narė, neturėdama tokių dokumentų, taip pat turi galėti atlikti savo rizikos vertinimą, remdamasi turimais patikimiausiais mokslo duomenimis ir naujausiais tarptautinių tyrimų rezultatais.

- 95 Antra, kalbant apie Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies ir 36 straipsnio 2 dalies kontekstą, reikėtų atsižvelgti į vienodus augalų apsaugos produktų vertinimo ir autorizacijos principus, į kuriuos daroma nuoroda pirmojoje iš šių nuostatų ir kurie nustatyti Reglamento Nr. 546/2011 priede.
- 96 Pagal šio priedo I dalies A antraštinės dalies 2 punkto c papunktį vertindamos paraiškas ir išduodamos registracijos liudijimus valstybės narės atsižvelgia į kitą techninę arba mokslinę informaciją, kurią jos pagrįstai gali turėti, apie augalų apsaugos produkto arba jo komponentų galimą neigiamą poveikį.
- 97 Taip pat svarbu pažymėti, kad Reglamento Nr. 1107/2009 44 ir 56 straipsniuose taip pat kalbama apie atsižvelgimą į mokslo ir technikos žinių raidą.
- 98 Iš tiesų, kaip konstatuota šio sprendimo 65 punkte, iš šio reglamento 44 straipsnio 1 dalies matyti, kad valstybės narės gali bet kada peržiūrėti augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizaciją, jei yra požymių, kad nebetenkinamas kuris nors iš to reglamento 29 straipsnyje nurodytų reikalavimų. Šiuo tikslu to paties reglamento 44 straipsnio 3 dalies d punkte aiškiai numatyta, kad susijusi valstybė narė panaikina arba pakeičia anksčiau suteiktą autorizaciją, jeigu, atsižvelgiant į mokslo ir technikos žinių raidą, naudojimo būdas ir naudojamas kiekis gali būti pakeisti.
- 99 Be to, Reglamento Nr. 1107/2009 56 straipsnyje numatyta, kad augalų apsaugos produkto autorizacijos turėtojas nedelsdamas pateikia produktą autorizavusioms valstybėms narėms visą naują informaciją apie šį produktą, rodančią, kad jis nebeatitinka šio reglamento 4 ir 29 straipsniuose nustatytų kriterijų.
- 100 Pagal minėto reglamento 56 straipsnio 1 dalies ketvirtą pastraipą ši pareiga teikti informaciją apima svarbią informaciją apie tarptautinių organizacijų arba valstybės įstaigų, kurios autorizuoja augalų apsaugos produktus ar veikliąsias medžiagas trečiosiose šalyse, sprendimus ar vertinimus.
- 101 Trečia, šio sprendimo 92 punkte pateiktą aiškinimą taip pat patvirtina Reglamento Nr. 1107/2009 tikslas.
- 102 Kaip nurodyta šio sprendimo 68 punkte, šiuo reglamentu siekiama užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį. Be to, kaip nurodyta minėto reglamento 1 straipsnio 4 dalyje, jo nuostatos grindžiamos atsargumo principu, o valstybėms narėms nedraudžiama taikyti šio principo, jei moksliniu požiūriu abejojama, ar augalų apsaugos produktai, kuriuos leidžiama naudoti jų teritorijoje, nekelia pavojaus žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.
- 103 Siekti šio tikslo laikantis atsargumo principo padeda galimybė susijusios valstybės narės, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 36 straipsnio 2 dalį, valdžios institucijose ir teismuose remtis visomis svarbiomis, patikimomis ir aktualiomis mokslo ar technikos žiniomis, siekiant užginčyti augalų apsaugos produkto autorizaciją šios valstybės narės teritorijoje.
- 104 Be to, pirmesniuose punktuose pateiktų argumentų nepaneigia reikalavimas laikytis teisinio saugumo principo.
- 105 Savo rašytinėse pastabose *Corteva* iš esmės teigia, jog pagal šį principą reikalaujama, kad paraiška dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos būtų nagrinėjama atsižvelgiant į šios paraiškos pateikimo dieną turimas mokslo ir technikos žinias.

- 106 Remiantis suformuota jurisprudencija, pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad teisės normos būtų aiškios, tikslios ir nuspėjamo poveikio, kad suinteresuotieji asmenys galėtų suprasti Sąjungos teisės reglamentuojamas situacijas ir teisinius santykius (2021 m. gegužės 6 d. Sprendimo *Bayer CropScience ir Bayer / Komisija*, C-499/18 P, EU:C:2021:367, 101 punktas).
- 107 Vis dėlto konkrečioje augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai autorizacijos srityje šis principas turi būti derinamas su atsargumo principu, kuriuo grindžiamas Reglamentas Nr. 1107/2009, turintis tikslą užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį, kaip priminta šio sprendimo 68 ir 102 punktuose. Taigi, paaiškėjus aplinkybėms, rodančioms, kad naudojama veiklioji medžiaga arba augalų apsaugos produktas daro žalingą poveikį žmonių ar gyvūnų sveikatai arba nepriimtina poveikį aplinkai, Komisija ir (arba) valstybės narės gali būti priverstos panaikinti veikliosios medžiagos patvirtinimą arba to augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizaciją ir prireikus imtis neatidėliotinų priemonių.
- 108 Iš to matyti, kad pagal šį reglamentą bet kuris pareiškėjas, norintis pateikti augalų apsaugos produktą rinkai, gali tikėtis, kad mokslo ar technikos žinios pasikeis per autorizacijos procedūrą arba per laikotarpį, kuriam veiklioji medžiaga patvirtinta ar augalų apsaugos produktas autorizuotas. Be to, iš minėto reglamento 46 ir 69–71 straipsnių matyti, kad autorizacijos panaikinimas arba neatidėliotinos priemonės taikymas gali nedelsiant sukelti poveikį ir užkirsti kelią galimybei pateikti ginčijamą produktą rinkai ir panaudoti turimas jo atsargas.
- 109 Taigi atsižvelgimas į svarbias ir patikimas mokslo ar technikos žinias, kurios dar nebuvo prieinamos pateikiant paraišką dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos, negali būti laikomas prieštaraujančiu teisinio saugumo principui.
- 110 Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, į ketvirtąjį ir penktąjį klausimus reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punktas ir 36 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad, ginčijant augalų apsaugos produkto autorizaciją valstybės narės, kuri pagal pastarąją nuostatą priima sprendimą dėl šios autorizacijos, teritorijoje, šios valstybės narės valdžios institucijose ar teismuose galima remtis turimais patikimiausiais mokslo ar technikos duomenimis, siekiant įrodyti, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis minėto augalų apsaugos produkto keliamos rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 111 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinancio Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB 36 straipsnis**

turi būti aiškinamas taip:

valstybė narė, kuri pagal šio reglamento 36 straipsnio 2 dalį priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos, gali nukrypti nuo šio produkto keliamos rizikos mokslinio vertinimo, kurį pagal minėto reglamento 36 straipsnio 1 dalį atliko tokios autorizacijos paraišką nagrinėjusi kita valstybė narė, jeigu susiklosto to paties reglamento 36 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodyti atvejai, be kita ko, kai ji turi patikimiausių mokslo ar technikos duomenų, į kuriuos ta kita valstybė narė neatsižvelgė rengdama savo vertinimą ir kurie atskleidžia nepriimtina riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.

2. Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnis, siejamas su veiksmingos teisminės gynybos principu,

turi būti aiškinamas taip:

kompetentingos valstybės narės pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį atlikto vertinimo išvadas gali peržiūrėti susijusios valstybės narės, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 36 straipsnio 2 dalį, teismas, kurio prašoma patikrinti pagal to paties reglamento 36 straipsnio 2 arba 3 dalį priimto sprendimo teisėtumą, atsižvelgdamas į šiose nuostatose numatytas esmines sąlygas ir procedūrą, turint omenyje, kad šis teismas negali pakeisti kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų atlikto faktinių mokslinio ir techninio pobūdžio aplinkybių vertinimo savuoju.

3. Reglamento Nr. 1107/2009 36 straipsnio 2 ir 3 dalys

turi būti aiškinamos taip:

tuo atveju, kai valstybė narė, kuri priima sprendimą dėl augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacijos pagal šias nuostatas, laikosi nuomonės, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas, kalbant apie jai rūpimus klausimus dėl žmonių ar gyvūnų sveikatos arba aplinkos, susijusius su jos teritorijai specifinėmis aplinkos ar žemės ūkio sąlygomis, ji neprivalo įtraukti šios valstybės narės rengdama naują vertinimą, kuriuo remiantis galės būti patvirtinta augalų apsaugos produkto pateikimo rinkai autorizacija.

4. Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalies e punktas ir 36 straipsnio 2 dalis

turi būti aiškinami taip:

ginčijant augalų apsaugos produkto autorizaciją valstybės narės, kuri pagal pastarąją nuostatą priima sprendimą dėl šios autorizacijos, teritorijoje, šios valstybės narės valdžios institucijose ar teismuose galima remtis turimais patikimiausiais mokslo ar technikos duomenimis, siekiant įrodyti, kad pagal šio reglamento 36 straipsnio 1 dalį paraišką nagrinėjusios valstybės narės atliktas mokslinis minėto augalų apsaugos produkto keliamos rizikos vertinimas yra nepakankamai pagrįstas.

Parašai.